

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin se care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 martie 2019, declarat în propria cauză penală de către inculpatul

Rusu Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 17.10.2018 - 08.11.2018;

instanța de apel: 03.01.2019 - 06.03.2019;

instanța de recurs: 25.03.2019 - 13.11.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 08 noiembrie 2018, Ion Rusu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. b) și 320¹ Cod penal și i-a fost numită pedeapsa în coroborare cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în baza art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar în baza art. 320¹ Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 Cod penal, lui Ion Rusu i-a fost stabilită pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a respins ca neîntemeiată cerința procurorului privind recuperarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1 910.90 din contul inculpatului.

De asemenea, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea părții vătămate de a înceta procesul penal în legătură cu împăcarea părților.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, inculpatul Ion Rusu în perioada lunilor iulie - august 2018, aflându-se în domiciliul din XXXXX în care locuiește împreună cu mama sa Gheorghina Pocuș, fiind în stare de ebrietate alcoolică,

intenționat, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, sistematic aplica violența în privința mamei sale, impunând-o să-i dea lui banii primiți ca pensie.

Astfel, la 11 iulie 2018 aproximativ la ora 01:00, intenționat, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și aflându-se în domiciliul lor comun în care locuiește împreună cu mama sa Gheorghina Pocuș, i-a aplicat mamei sale câteva lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzându-i echimoze la ambele brațe care potrivit raportul de constatare medico-legală nr.201828P0208 din 16.07.2018, se califică drept leziuni corporale neînsemnate.

Astfel, prin acțiunile sale intenționați, Ion Rusu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (1) lit. b) Cod penal - acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestata prin maltratare, alte acțiuni violente, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei.

Tot el ulterior, contrar ordonanței judecătorului de instrucție din 17 iulie 2018 prin care a fost obligat de a părăsi temporar locuința comună cu victima Gheorghina Pocuș din XXXXX, stabilindu-se mai multe condiții printre care: de a nu se apropia de locuința victimei la o distanță mai puțin de 200 metri, de a interzice de a vizita locul de trai a victimei, de a limita în dispunerea unilaterală a bunurilor comune, restricții care de către Ion Rusu nu au fost respectate, încălcând în mod flagrant ordonanța menționată, continuând să locuiască la domiciliul victimei violenței în familie Gheorghina Pocuș, motiv din care ultima fiind nevoită să părăsească domiciliul său, iar la data de 08 august 2018, când victima a revenit la domiciliul său, Ion Rusu a numit-o cu cuvinte necenzurate, a amenințat-o cu moartea, motiv din care din nou a părăsit domiciliul său.

Astfel, prin acțiunile sale intenționat, Ion Rusu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 320¹ Cod penal - Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procuror prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în latura încasării cheltuielilor judiciare, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasate din contul inculpatului cheltuielile judiciare suportate pe cauza penală în sumă 1 910.90 lei pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, în rest sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea apelului declarat, procurorul a menționat că, eliberarea inculpatului de la plata cheltuielilor judiciare este contrară principiului legalității și punerea cheltuielilor pe seama inculpatului va contribui la corectarea lui.

3.1. Nefiind de acord cu sentința în latura stabilirii pedepsei a declarat apel inculpatul prin care a solicitat casarea parțială a sentinței cu aplicarea unei pedepse mai blânde în temeiul art. 79 și 90 Cod penal.

În susținerea celor solicitate a menționat că prin comportamentul său și-a exteriorizat căința sinceră de comiterea faptei ce i s-a incriminat, regretă mult fapta comisă și a recunoscut pe deplin vina.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 martie 2019, au fost respinse apelurile declarate de către procuror și inculpat, ca fiind nefondate, cu menținerea fără modificări a sentinței.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a menționat că, instanța de fond în baza probelor administrate la caz, corect a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului Ion Rusu în infracțiunile imputate, fapt care nu a fost contestat de către părți.

Astfel, instanța de apel a menționat că, instanța de fond constatând ca fiind dovedită fapta penală comisă de către inculpat, ținând cont de prevederile legale a art. 2, 7, 61 și 75 Cod penal, i-a stabilit inculpatului pedeapsa în limitele sancțiunii de art. 201¹ alin. (1) lit. b) și art. 320¹ Cod penal, măsura de pedeapsă stabilită de instanță fiind adecvată faptelor comise de el, fiind totodată respectate prevederile legale art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că, instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art. 101 Cod de procedură penală, a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Motivele invocate de către inculpat în apel referitor la pedeapsa penală, instanța de apel le-a respins ca fiind neîntemeiate, or, la pronunțarea sentinței de către instanța de fond nu a fost comisă nicio eroare de fapt și de drept la individualizarea și stabilirea pedepsei inculpatului.

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului a ținut cont pe deplin de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale și în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei și personalitatea inculpatului, numindu-i acestuia o pedeapsă echitabilă, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal.

Astfel, ținând cont de circumstanțele cauzei, gravitatea infracțiunilor comise, care potrivit art. 16 Cod penal sunt din categoria celor mai puțin grave, recunoașterea vinei, conștientizarea pericolului faptei comise care la moment prezintă pericol social, asigurarea că pe viitor inculpatul nu va mai admite încălcări de lege, căința sinceră, prezența la întreținere a doi copii minori, caracteristica negativă de la locul de trai, poziția părții vătămate, prezența anterioarelor condamnări penale și contravenționale, instanța de apel a conchis că, instanța de fond justificat a ajuns la concluzia că corectarea

și reeducarea inculpatului este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse cu închisoarea, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Cu referire la solicitarea inculpatului de ai fi stabilită pedeapsa penală ținând cont de prevederile art. 79 sau 90 Cod penal, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate, or, inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Sîngerei din 01.11.2013 în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a), b) Cod penal, sentința Judecătorei Sîngerei din 04.12.2015 în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal și sentința Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 15.05.2017 în baza art. 320¹ Cod de procedură penală, fapt ce indică că acesta nu tras concluziile necesare, nu s-a corectat și reeducat, dar din nou a sfidat legile statului și a comis infracțiuni similare.

Referitor la cererea înaintată de către partea vătămată prin care indică că s-a împăcat cu inculpatul, solicitând încetarea procesului penal în privința acestuia, instanța de apel a susținut poziția instanței de fond care a respins această cerință indicând că, prevederile art. 109 Cod penal și art. 276, 275, 285, 332 Cod de procedură penală, nu prevăd încetarea procesului penal pe motiv de împăcare pe aceste categorii de infracțiuni, împăcarea inculpatului cu partea vătămată a fost luată în considerație la individualizarea pedepsei, de rînd cu celelalte circumstanțe.

Cerința inculpatului Ion Rusu de aplicare a art. 91 și 92 Cod penal, instanța de apel a respins-o ca inadmisibilă, or, aceste chestiuni se soluționează la executarea pedepsei.

Cu referire la apelul declarat de către procuror, instanța de apel a menționat că, cheltuielile judiciare în mărime de 1 910.90 lei, necesită a fi trecute în contul statului, iar alegațiile procurorului sunt nefondate. Din apel și materialele cauzei rezultă că cheltuielile în sumă de 1 910.90 lei (f.d.36-37, 69-70, 147, 160-161) sunt cheltuieli judiciare, ce țin de efectuarea expertizelor medico-legale, medico-legale psihiatrice, lucrul ofițerului de urmărire penală și cheltuielile de birotică. Astfel, expertiza medico-legală este o probă, care de rînd cu celelalte probe acumulate pe parcursul urmăririi penale de către partea acuzării, au menirea de a demonstra în instanță vinovăția inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile imputate acestuia.

Subsecvent, instanța de apel a stabilit că, este obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului - în cazul dat a cheltuielilor în sumă de 1 910.90 lei.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpat prin care solicită casarea acestei, rejudecarea cauzei prin care să-i fie exclus art. 34 Cod penal și să îi fie numită o pedeapsă mai blîndă în conformitate cu prevederile art. 79, 90, 90¹, 91, 92 Cod penal.

În motivarea recursului declarat, recurentul susține aceleași argumente indicate și în cererea de apel și anume: că regretă cele comise, are la întreținere 4 copii, a recunoscut vina, partea vătămată solicită încetarea procesului penal în legătură cu faptul că s-a împăcat cu el, are grad de invaliditate, iar executarea pedepsei sub formă de închisoare îi agravează situația.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către inculpatul Gruia Mogorici, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a fost pronunțat la 06 martie 2019, în prezența inculpatului și al avocatului acestuia Adriana Tăriță, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată, aceștia fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate (f.d. 231-232, vol. I).

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că, decizia motivată a fost pronunțată la 03 aprilie 2019, inculpatul și avocatul acestuia fiind prezenți la ședință (f.d. 232, vol. I), decizia a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Bălți în aceeași zi.

Astfel, inculpatul a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel la 08 mai 2019 aprilie 2019 (f.d. 7, vol. II, plicul de expediere), astfel, reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat la 06 mai 2019, inclusiv. Astfel, termenul de

atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Mai mult, recurentul nu aduce careva argumente întemeiate în justificarea motivelor întârzierii declarării recursului.

Totodată, Colegiul penal reține, că termenul de declararea al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Referitor la argumentele recurentului, expuse în pct. 5.1 din prezenta decizie, instanța de recurs nu se va expune asupra lor, odată ce recursul este declarat peste termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 martie 2019, în propria cauză penală de către inculpatul *Rusu Ion XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **12 decembrie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan